

Lundbeckfonden gennem 50 år

Indlæg ved fondens
jubilæumsarrangement

Torsdag den 4. marts 2004

v. bestyrelsesformand

Arne V. Jensen

Det er naturligt på en jubilæumsdag som denne at komme lidt ind på Lundbeckfondens historie. Lundbeckfonden stiftedes netop i dag for 50 år siden af Grete Lundbeck, enke efter stifteren af H. Lundbeck A/S, Hans Lundbeck. Grete Lundbeck ejede i 1954 51 pct. af Lundbeck aktierne, mens de resterende 49 pct. tilhørte arvingerne efter Hans Lundbecks kompagnon Edward Goldschmidt. Ifølge en gammel aftale mellem de to parter skulle ejerforholdet ved Grete Lundbecks død reguleres til 50-50. Hans og Grete Lundbeck havde ingen arvinger, og for at sikre stabilitet for selskabet, stiftede hun Lundbeckfonden og overførte gradvist en del af sine aktier hertil. Ved Grete Lundbecks død i 1965 overførtes hendes resterende aktier, hvorefter fonden ejede 50 pct. af aktiekapitalen i H. Lundbeck A/S, og arvingerne efter Goldschmidt de andre 50 pct. Dette var ikke en langtidsholdbar situation, og i 1967 fik Lundbeckfonden tilbudt den halvdel af aktierne, man ikke ejede, for et kontantbeløb af ca. 32 mio. kr. Herefter var fonden enejer af den farmaceutiske virksomhed H. Lundbeck A/S. Investeringen har vist sig at være god, og vi sender en venlig tanke til fru Lundbeck.

Lundbeckfonden er en erhvervsdrivende fond, hvor bestyrelsens dispositioner reguleres efter fondsfundatsen. Lundbeckfondens fundats har to hovedformål, nem-

lig alt efter fondsbestyrelsens nærmere bestemmelse

- a. at sikre og udbygge Lundbeckkoncernens virksomhed, og
- b. at foretage uddelinger til de i fundatsen nævnte formål.

Gennem de efterhånden mange år, hvor fonden har foretaget uddelinger, har hovedvægten været lagt på støtten til den sundhedsvidenskabelige- og naturvidenskabelige forskning i Danmark.

I 1989 fik Lundbeckfonden mulighed for at købe en bestemmende aktiepost i ingrediensvirksomheden Chr. Hansens Laboratorium. Der er også for Chr. Hansens vedkommende tale om en forskningsbaseret virksomhed, der udover fødevaringredienser er verdens største producent af allergivacciner.

Yderligere et væsentligt milepunkt i Lundbeckfondens historie indtraf i 1999, hvor fonden og selskabet i fællesskab besluttede at børsnotere H. Lundbeck A/S på Københavns Fondsbørs. Børsnoteringen skyldtes ikke et aktuelt behov for ny kapital, hverken hos fonden eller hos H. Lundbeck A/S, men et ønske om at sikre selskabet mulighed for at hente kapital, når det måtte skønnes hensigtsmæssigt. Børsnoteringen gav samtidig mulighed for en bedømmelse og værdiansættelse af selskabet i sammenligning med andre pharma virksomheder.

Uanset, at aktiekursudviklingen det seneste år ikke har været specielt opmuntrende, er det dog væsentligt at bemærke, at det aktuelle kursniveau er mere end 250 pct. af den kurs, som H. Lundbeck blev børsnoteret til i sommeren 1999. Som langsigtet investor kan fonden derfor være tilfreds med udviklingen, også i de seneste år, hvor selskabet har udviklet sig til en

global farmavirksomhed med mere end 95 pct. af salget udenfor Danmark, dog således at hovedparten af forskningen fortsat finder sted her i landet.

Lundbeckfondens fuldt ejede investerings- og holdingselskab LFI a/s har nu en ejerandel på 73,4 pct. i H. Lundbeck A/S og på 35 pct. af kapitalen og 64 pct. af stemmerne i Chr. Hansen Holding A/S. Begge virksomhederne er meget forskningsintensive.

Lad mig derfor gå over til uddelingsiden. Niveaet er siden år 2000 markant løftet til ca. 85 mio. kr. om året, hvoraf hovedparten går til sundheds- og naturvidenskabelig forskning, gerne til projekter som har en vis størrelse og en flerårig løbetid. Lad mig for at illustrere spændvidden i og sigtet med vore donationer nævne et enkelt eksempel på et stort projekt, fonden har støttet.

I 1994 gav vi en 5-års bevilling på 25 mio. kr. til 6 seniorforskere ved Danmarks Farmaceutiske Højskole, Københavns Universitet og Universitetet i Lund til det interdisciplinære forskningsprojekt "Neuro-medicinsk kemi". I en opfølgning på dette projekt skriver projektets leder, professor, dr.pharm. Povl Krogsgaard-Larsen i Lundbeckfondens årsberetning fra 1999:

"Bevillingen blev uomtvisteligt den løftestang, som bragte den danske neuromedicinskemiske forskning op på et væsentligt højere niveau. Denne traditionsrige forskningsgren er i international sammenhæng blevet endnu mere synlig, og på de flere hundrede dokumenter i den videnskabelige litteratur er Lundbeckfondens navn fremhævet.

Hovedparten af den 5-årige bevilling blev anvendt til aflønning af forskere med erhvervet videnskabelig svendepreve i form af Ph.D. graden. Den post doc. periode, som

bevillingen muliggjorde for disse talentfulde og motiverede forskere, har haft uvurderlig betydning for deres videre karriere. De har desuden ydet værdifulde bidrag til den forskningsmæssige opdragelse af nye forskerspirer under Ph.D. uddannelse, og de driver ny forskning i industrielle laboratorier, eller for enkeltes vedkommende i de akademiske stillinger, som er blevet ledige i forbindelse med generationsskiftet.”

Nøgleordene i citatet fra professor Povl Krogsgaard-Larsen opfatter vi som niveau-øft, karriereudvikling for post. doc's og forskningsopdragelse af Ph.D.-studerende. Illustreret ved dette eksempel har Lundbeckfonden også mere systematisk iværksat en opfølgning af effekten af de forskningsbevillinger, der er ydet. Vi er opmærksomme på de begrænsninger og den usikkerhed, der ligger i en sådan vurdering, men har i samarbejde med bevillingsmodtagerne 5 år efter bevillingen opgjort, hvilke publikationer bevillingen har ført til. På denne baggrund har fonden for bevillingen givet i 1997 og 1998 kunnet fastslå, at der i 5-års perioden i gennemsnit udkom 8 peer-reviewed artikler pr. bevilling, omend med en stor spredning. Vi lægger vægt på gennemsigthed i de tildelte bevillinger, og fondens årsberetning indeholder således en komplet liste over det enkelte års bevillinger, ligesom man på vor hjemmeside kan se bevillingerne 3 år tilbage i tiden.

Som nævnt går størsteparten af fondens bevillinger til forskning inden for sundhedsvidenskaberne og naturvidenskaberne. Hvis den rekrutteringsbasis, som skal danne grundlaget for de fremtidige forskere ikke er i orden, nytter det jo ikke meget. Derfor har fonden igennem en række år også ydet bidrag til fremme af interessen

for naturvidenskaberne i gymnasiet og folkeskolen. Denne aktivitet startede allerede i 1989 med en bevilling til Experimentarium i København. I 2003 har fonden yderligere bevilget i alt 11 mio. kr. til sådanne projekter. Heraf er 2 mio. kr. bevilget til science gymnasier i Vejle og Rungsted og 8 mio. kr. til et flerårigt projekt, som dækker gymnasium og folkeskoler i Kalundborg området, også her er der tale om flerårige projekter. Der er også til disse projekter indbygget en løbende evaluering af effekten.

Fondens Nordiske Forskerpris, som vi skal uddele om lidt, etableredes i 1987, og det er os en glæde at se flere tidligere

prismodtagere blandt gæsterne her i dag.

I 2001 etablerede fonden også en forskerpris for yngre Forskere under 40 år, der har præsteret fremragende forskning. På de indstillinger, der her fremkom, kunne vi se, at der var mange yderst talentfulde forskere, også under 30 år. For at give en særlig opmuntring til denne aldersgruppe indstiftede Lundbeckfonden i 2002 tre talentpriser, som nu har været uddelt i 2 år. Ved årets talentpris fremkom der 29 indstillinger, hvoraf fondens forskerprisudvalg vurderede de 25 som kvalificerede. I en tid, hvor der udtrykkes megen bekymring for fremtiden for dansk forskning, er det meget opmuntrende at se, hvor man-

Tidligere formænd i Lundbeckfonden fra 1982-2003

Fra venstre dr.med.h.c. Niels Harboe, civilingeniør Torben Grandt, professor, dr.techn. Per Søltøft, cand.med.vet, HD Sven Dyrlov Madsen.

ge dygtige unge forskere der arbejder engageret på de danske forskningsinstitutioner.

Lundbeckfonden kan ifølge sin fundats i begrænset omfang også yde støtte til kulturelle formål. Vi har i de seneste år blandt andet ydet støtte på musikområdet, fortrinsvis til projekter med et forskningsmæssigt indhold. Et godt eksempel herpå er vor støtte til udgivelsen af Niels W. Gades komplette værker. Dette har gjort det naturligt for os i dag som musikalsk indslag at vælge en strygekvartet af Gade, som vi kan glæde os til at høre om lidt.

Det har været naturligt her på jubilæumsdagen at sige lidt om fondens historie, men det er også vigtigt at se frem. De seneste 2 års forhøjede uddelingsniveau på ca. 85 mio. kr. forventer vi at fastholde også i de nærmest kommende år. Uanset at der glædeligvis er annonceret øgede bevillinger til forskningen i det offentlige system, er behovet fortsat stort. Det er i denne situation væsentligt, at private fonde kan bidrage til styrkelse af den videnskøkonomi, som det danske samfund skal leve af i årene fremover.

Hos vore to virksomheder H. Lundbeck A/S og Chr. Hansen Holding A/S beskæftiger sammenlagt ca. 1.500 personer sig med forskning og udvikling. Uanset at fondens uddelinger ikke i snæver forstand er rettet mod disse virksomheders behov, bevirker summen af fondens erhvervsmæssige og uddelingsmæssige aktiviteter, at vi i al beskedenhed mener at yde en ikke uvæsentlig indsats til styrkelse af den danske videnskøkonomi.

Det sker en gang imellem, at det hensigtsmæssige i fondsejerskab eller fondskontrol med større danske selskaber tages op til diskussion. Som positivt fremføres

ofte, at fondskontrollen gør det muligt at gennemføre en langsigtet strategi, medens det som negativt nævnes, at fonde ofte ikke er aggressive nok i deres lederskab, for ikke at sige sløve, med det resultat, at der ikke skabes tilstrækkelig værdi for aktionærerne. Det er i alle tilfælde et faktum, at de 3 største danske medicinalvirksomheder, hvoraf H. Lundbeck A/S jo er den ene, alle har en fond som bestemmende aktionær, og alle må vist indrømme, at disse 3 virksomheder har evnet over en lang periode at skabe store værdier for aktionærer, kunder og det danske samfund. Det er tankevækkende at sammenligne denne situation med situationen i Sverige, hvor de største medicinalvirksomheder i dag er divisioner i større internationale enheder.

En uafhængig benchmarking af hovedstadsområdet sundheds- og naturvidenskabelige forskning viser, at det såkaldte Medicon Valley indenfor diabetes, kræft og neurobiologisk grundforskning ligger meget højt placeret i global sammenhæng. Vi tror på, at der er sammenhæng mellem kvaliteten af de danske forskningsmiljøer på universiteterne og de forskningsbase-rede medicinalvirksomheders geografiske placering, som muliggør langsigtede satsninger og en vekselvirkning til gavn for aktionærerne, forskningsmiljøet og dermed for det danske velfærdssamfund.